

Definitieve erkenning en uitbreiding werkingsgebied Regionaal Landschap De Voorkempen

Definitieve erkenning en uitbreiding van het
werkingsgebied van het Regionaal Landschap De
Voorkempen (Antwerpen)

Datum van goedkeuring	24 mei 2012
Volgnummer	2012 31
Coördinator	Sofie Ruysschaert
Co-auteur	

Mevrouw Marleen Evenepoel
Administrateur-generaal
Agentschap voor Natuur en Bos
Koning Albert II-laan 20
1000 Brussel

Datum **24 mei 2012**

Uw referentie **BL-GGB/RLVKREG/ERK/12-03432/LS**

Onze referentie **02/L14/2012/472**

Betreft **Definitieve erkenning en uitbreiding van het werkingsgebied van het Regionaal Landschap De Voorkempen (Antwerpen)**

Mevrouw de administrateur-generaal,

Op 29 maart 2012 ontving de Minaraad de adviesvraag betreffende de definitieve erkenning en de uitbreiding van het werkingsgebied van het Regionaal Landschap De Voorkempen, op grond van art. 6, §1 in het Besluit van de Vlaamse Regering van 8 december 1998 tot vaststelling van de regels voor de voorlopige en definitieve erkenning van Regionale Landschappen ("Erkenningsbesluit"). Het advies dient binnen een termijn van 60 kalenderdagen na ontvangst van het dossier te worden overgemaakt aan het Agentschap voor Natuur en Bos, i.e. 29 mei 2012.

De Minaraad bracht op 29 april 2009 advies uit over de aanvraag tot voorlopige erkenning van het regionaal landschap De Voorkempen¹. De aanvraag werd toen positief beoordeeld. In het huidige advies, dat u hieronder kan terugvinden, zal nagegaan worden in welke mate eerder geformuleerde opmerkingen en aanbevelingen van de Minaraad opgevolgd werden.

De Minaraad wenst aan te geven op de hoogte te zijn van de principiële beslissingen in het Witboek 'interne staats hervorming', die het instrument van regionale landschappen aanbelangen. De Minaraad houdt echter voor het huidige advies grotendeels vast aan het bestaande kader. Er wordt dus

---

¹ Minaraad, [Advies van 29 april 2009 over de aanvraag tot voorlopige erkenning van het regionaal landschap De Voorkempen, 2009|15.](#)

nog geen rekening gehouden met eventuele nieuwe ontwikkelingen die zich (zullen) voordoen in het kader van dit Witboek. Waar van toepassing wordt wel naar het Witboek verwezen.

De raad van bestuur (RVB) van het Regionaal Landschap De Voorkepen drukt in de begeleidende brief bij het aanvraagdossier zijn bezorgdheid uit over de mogelijke overdracht van regionale landschappen naar de provincies in het kader van de interne staatshervorming, omdat dit een bedreiging zou kunnen vormen voor de uitwerking van de krachtlijnen van hun toekomstige werking in 2012-2017. De raad van bestuur benadrukt het belang van het behoud van de vzw-structuur en het behoud van het evenwicht tussen de diverse gelijkwaardige partners in de raad van bestuur.

1 Algemene opmerkingen

Algemeen stelt de Minaraad vast dat het erkenningsdossier van het Regionaal landschap De Voorkepen overzichtelijk is opgebouwd, met duidelijke toelichtingen die de conformiteit met de erkenningsvoorwaarden onderbouwen. Het regionaal landschap maakt in de inleiding concreet de link tussen de verschillende criteria in het Erkenningsbesluit en de respectievelijke hoofdstukken en bijlagen in het dossier. Dit bevordert de overzichtelijkheid en de leesbaarheid significant.

2 Formele omkadering en bestuursorganen

Het regionaal landschap De Voorkepen bezit rechtspersoonlijkheid en werd op 1 augustus 2009 bij Ministerieel besluit voorlopig erkend.

De algemene vergadering (AV) van het regionaal landschap telt in totaal 61 vaste stemgerechtigde leden, waarvan 17 leden van de provincie en/of gemeenten, 19 leden uit de natuur- en milieusector en 25 leden uit erkende landbouworganisaties (8) en organisaties ter bevordering van toerisme, recreatie (9) en erkende wildbeheereenheden (8). Daarnaast zijn er nog 5 toetredende leden en 24 ambtshalve leden met een adviserende stem.

De Minaraad stelt vast dat de algemene vergadering van het regionaal landschap is samengesteld conform het Erkenningsbesluit (art. 4, §2). Het aantal effectieve stemgerechtigde leden is duidelijk hoger dan het gemiddelde (47) en de mediaan (48) van de andere reeds (voorlopig) erkende regionale landschappen in 2009 en 2010². Dit is het gevolg van het relatief

---

² Zie advies Minaraad van 2 september 2010 aangaande de 'evaluatie van de werking van de Regionale Landschappen in 2009' (2010|42), aangevuld met gegevens van de recentere voorlopig erkende RL Rivierenland en Zuid-Hageland.

grote aantal vaste leden en niet van het aantal afgevaardigden per organisatie, dat zich telkens beperkt tot één effectieve vertegenwoordiger en eventueel nog een plaatsvervanger. De verhouding van de drie deelgroepen is grotendeels evenwichtig te noemen. In navolging van eerdere adviezen³ vraagt de Raad om er voldoende over te waken dat de praktische werking en de inspraak- en taakverdeling van het regionaal landschap niet in het gedrang komen door de uitgebreide samenstelling van de algemene vergadering.

De Minaraad stelt vast dat de samenstelling van de raad van bestuur (RVB) conform is aan art. 4, §3 van het Erkenningsbesluit: minstens 1/3 bestaat uit vertegenwoordigers van de provincie en gemeenten/steden (17) en minstens 1/3 uit vertegenwoordigers van de milieu- en natuurverenigingen (17). De Raad vestigt (opnieuw) de aandacht op het hoge aantal leden van de raad van bestuur, die de werking van het RL niet mag ondermijnen.

De algemene vergadering en de raad van bestuur kwamen in de periode van de voorlopige erkenning respectievelijk vier keer (1-2 keer per jaar) en twaalf keer (elk jaar vier maal) samen. Dit komt overeen met de meeste van de andere reeds (voorlopig) erkende regionale landschappen in 2009 en 2010⁴. De verslagen en handgetekende aanwezigheidslijsten van vergaderingen werden als bijlage bij het dossier gevoegd.

De Minaraad merkt op dat bosgroepen niet als stemgerechtigd lid opgenomen zijn in de bestuursorganen van het regionaal landschap, maar wel als adviserend lid deel uitmaken van de algemene vergadering (Bosgroep Antwerpen Noord en Bosgroep Antwerpen Zuid). Het regionaal landschap vermeldt in haar erkenningsdossier dat er voor verschillende projecten met deze bosgroepen samengewerkt wordt. De Minaraad beveelt aan om deze samenwerking in de toekomst verder uit te bouwen, gezien bosgroepen (evenals landeigenaars) belangrijke partners zijn in de open ruimte. Net zoals de andere leden van het regionaal landschap, kunnen ze een constructieve bijdrage leveren aan de goede werking van regionaal landschap, gezien er heel wat mogelijkheden zijn tot projectmatige en organisatorische samenwerking.

3 Werkingsgebied en uitbreiding

Het werkingsgebied van het regionaal landschap De Voorkempen strekt zich uit over 14 aaneengesloten gemeenten. Sinds 1 januari 2012 is de

---

³ Zie bv. Minaraad, Advies van 29 april 2009 over de aanvraag tot voorlopige erkenning van het regionaal landschap De Voorkempen, 2009|15.

⁴ Zie advies Minaraad van 2 september 2010 aangaande de 'evaluatie van de werking van de Regionale Landschappen in 2009' (2010|42)

gemeente Essen (4.750 ha) toegetreden, zodat de noordgrens van het werkingsgebied nu volledig samenvalt met de landsgrens. De totale oppervlakte bedraagt nu 67.210 ha. Dit werkingsgebied onderscheidt zich geografisch van de omgevende streken en bezit een typisch landschap met hoge cultuurhistorische en natuurwaarden. Het gebied biedt goede mogelijkheden voor natuurontwikkeling en natuurgerichte recreatie en toerisme. Hiermee voldoet het werkingsgebied van het regionaal landschap aan de formele en inhoudelijke vereisten.

Het regionaal landschap De Voorkempen vraagt een uitbreiding van haar werkingsgebied met de gemeente Essen. In het dossier wordt een bondige beschrijving gegeven van de natuur- en landschapswaarden van deze gemeente, die een toetreding ondersteunen. Voor een aantal projecten (o.a. rond zwaluwen en fauna-akkers) werd in het verleden reeds samengewerkt met de gemeente, hetgeen volgens de Minaraad een goede basis vormt om gezamenlijke initiatieven nu formeel via toetreding voort te zetten. In het dossier wordt echter geen inschatting gegeven van de projectmatige, organisatorische en financiële impact van de uitbreiding van het werkingsgebied. Het is dan ook onduidelijk hoe het regionaal landschap zal anticiperen op een mogelijke impact. De Minaraad vraagt om dit in toekomstige uitbreidingsaanvragen wel toe te voegen. De Raad is van mening dat de voorziene uitbreiding goedgekeurd kan worden, omdat het werkingsgebied van het regionaal landschap De Voorkempen blijft voldoen aan de voorwaarden van het Erkenningsbesluit.

4 Activiteitenoverzicht

De Minaraad stelt vast dat het regionaal landschap De Voorkempen sinds haar oprichting en voorlopige erkenning 65 acties uitgevoerd heeft binnen vier categorieën, die aansluiten bij de voorgeschreven taakinvulling in het Erkenningsbesluit: (1) natuurbehoud en kleine landschapselementen (9 acties); (2) landschapszorg en streekeigen karakter (21); (3) recreatief medegebruik en natuurrecreatie (17); en (4) natuureducatie en -sensibilisatie (18). Het regionaal landschap valt hiermee grotendeels in het hogere segment van de activiteitenrange van regionaal landschap in 2010⁵. Het regionaal landschap heeft een belangrijke faciliterende en initiërende rol gespeeld om de doelgroepen en het brede publiek actief te betrekken bij al haar projecten. Het regionaal landschap heeft ook ingespeeld op de bijkomende instrumenten die op Vlaams niveau werden uitgewerkt voor regionale landschappen: het personeelsbestand werd uitgebreid met een bedrijfsplanner en een landschaps animator.

---

⁵ Zie advies Minaraad van 19 januari 2012 aangaande de 'evaluatie van de werking van de Regionale Landschappen in 2010' (2012|04)

De Minaraad benadrukt dat het regionaal landschap haar gebiedsgerichte en thematische activiteiten op gestructureerde wijze verder moet uitbouwen. Het is hierbij belangrijk om te werken vanuit concreet meetbare doelen en indicatoren voor strategisch bepaalde prioritaire acties en gebieden. Hierbij moet men blijven waken over het evenwicht en de link tussen acties. In het dossier wordt aangegeven dat veel reeds opgestarte activiteiten ook in de toekomst verder uitgebouwd en opgevolgd zullen worden, naast de opstart van nieuwe initiatieven in samenwerking met de doelgroepen. Dit werd opgenomen in de krachtlijnen en de meerjarenplanning voor de komende periode van definitieve erkenning, hetgeen de Minaraad positief beoordeelt.

Het regionaal landschap De Voorkempen voldoet aan de voorwaarden van het Erkenningenbesluit inzake verplichte activiteiten (landschapskrant, vormingsactiviteiten en publieksactiviteiten).

5 Financiën

Het aanvraagdossier voor definitieve erkenning bevat een financiële terug- en vooruitblik, die een overzicht geven van de (voorziene) inkomsten en uitgaven van de voorlopige en definitieve erkenningsperiodes. Er werd ook een analyse opgenomen van de sterktes, zwaktes, kansen en trends. Een belangrijk punt hierbij, dat zowel in het dossier als in de begeleidende brief van de RVB aangehaald wordt, is de recente afbouw van de subsidies vanuit de Vlaamse Overheid. De Minaraad wijst op het belang van het goed voorbereiden en uitwerken van de besparingsinitiatieven. Het is hierbij noodzakelijk om creatief te blijven zoeken naar oplossingen om bij minder middelen toch de vooropgestelde resultaten te kunnen neerzetten en een goede continuïteit van de werking te garanderen. Een verhoogde samenwerking met partners, hetgeen nu reeds een sterk punt is van het regionaal landschap, kan belangrijke mogelijkheden scheppen om extra financiering aan te trekken⁶. Om een goede werking van regionale landschappen als samenwerkingsinstrument in stand te houden, zal de financiering van het instrument vermoedelijk algemeen herbekeken moeten worden. Besprekingen hieromtrent zullen moeten gebeuren in het kader van de principiële beslissingen in het Witboek.

---

⁶ Zie ook advies Minaraad van 19 januari 2012 aangaande de 'evaluatie van de werking van de Regionale Landschappen in 2010' (2012|04)

6 Conclusie

Aansluitend bij hoger genoemde bemerkingen adviseert de Minaraad positief over de aanvraag tot definitieve erkenning van het regionaal landschap De Voorkempen.

Het advies werd unaniem goedgekeurd.

Hoogachtend,

Walter Roggeman
Voorzitter SAR Minaraad